Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV | **Reus Dissapte 19 d' Agost de 1899** | **Núm. 3.343**

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 5
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de. . . . . **TOS**

La que paga més contribució de la provincia.

Acreditadas especialitats

DE **CANALDA**

PREMIADAS AB MEDALLA D' OR

en las exposicions Mercantil, Industrial y Agricola celebradas en la ciutat de Tortosa, en la internacional de Brusselas, any 1891, en lo Concurs internacional de Saint-Gilles y gran Diploma d'honor, any 1892 y ab medalla de plata en la Exposició Regional de Lugo, any 1896.

TINTURA CANALDA PERFECCIONADA

pera tenyir lo cabell y la barba

LA MES ECONOMICA QUE 'S CONEIX Y DE POSITIUS RESULTATS

Enforteix, hermoseja, rejoveneix y es rápida en lo modo d' obrar, donchs bastan uns 20 ó 30 minuts pera recobrar lo cabell ó barba, son primitiu color, perblanchs que estiguin.—AMPOLLA 2 PESSETAS.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.
Los Motors de corrent continua á la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilíssim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian á voluntat, las velocitats mínima á máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sian necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

Secció doctrinal

Lo regionalisme y la cuestió social

Induptablement lo sigle dinou es lo sigle de las cuestions socials. La societat moderna creya ja haver donat son últim pas per lo camí de las conquistas democráticas: la pseudo-reforma luterana havía engendrat l' individualisme religiós, lo racionalisme sentá las bases del Dret novíssim, las teorías pactistas de Rousseau y las doctrinas de la Enciclopedia l' individualisme polítich, y per últim, á manera de complement de tot axó, la escola economista exten per tots los ámbits del ordre económich una llibertat amplíssima y sens fré. Lo travall, lliure de tota mena de limitacions, desembrassat de las trabas de las antigas corporrcions gremials se traba empés vers lo capital. Lluny de donarse l' abrassada de germanor que prometeren los economistas, se miran fit á fit pera odiarse com may. La societat moderna, enlluhernada per los raigs de sa falaguera civilisació, preté haver escalat lo cel, y al mateix temps, com altra bíblica Babel, se sent ferida de mort. Renaixen los odis y rancúnias entre las diversas classes socials; un cos nou de doctrinas, lo socialisme, lo fulmina en nom de la ciencia, la sentencia de destrucció contra l' actual ordre social; una secta terrorífica, l' anarquisme, comensa la obra aniquiladora y torba de sobte á la *burgesía* en mitj de la festassa de la vida, y entre 'l guspirejar dels punyals y 'l ressó de la dinamita, li escriu en lo fons del horitzó ab lletras encare avuy segnantas, l' esgarrifós «*mane, thecel, phares*».

No es lo nostre intent esbrinar una per una las causas del problema social. Nos bastará, pel nostre objecte, indicar que 'ls principis de la igualtat y de la llibertat mal entesos y pitjor aplicats produhiren d'una part la centralisació y de l' altra l' atomisme social. Se confongueren desde son comensament los dos mots igualtat y uniformitat: se considerá incompatible ab las novas ideas la existencia d' entitats políticas per lley de la naturalesa y de la historia antónomas dintre d' un mateix estat: no 's respectaren ni 'ls carácters étnichs dels pobles, ni 'ls antecedents históricHs, ni las circunstancias climatológicas y geográficas: á las tradicionals regions substituhiren las apriorísticas y ficticias divisions del territori en provincias y departaments. A Catalunya, que en mala hora havía perdut la seva autonomía, li arribá també, pera aumentar sa propia desgracia, la onada centralista moderna, y aquella irracional centralisació del any 1845, calcada sobre 'l doctrinarisme francés, ve xuclant com arbre funest la sang de la terra catalana fins en nostres mateixos jorns.

Per altra part, feya temps que l' autor del «Emili» y del «Contracte social» condempná á mort los organismes socials intermedis: Rousseau havía escrit que volía al home complertament lliure dintre la societat, despullant de tots los prejudicis que li pogués infiltrar la classe ó la associació. La nova ciencia económica, reproduhint la antiga fórmula dels fisiócratas «*laissez faire, laissez passer*», en nom de la llibertat del travall predica la creuhada contra las corporacions obreras, que, encare que molt viciosas, purificadas d' aquellas reglamentacions inútils y mantenint l' esperit religiós y ensemps de concordia que era 'l secret de la seva forsa, podían funcionar ab éxit en lo pervindre; la Revolució s' encarregá de coronar la obra del individualisme, rebent las associacions lo cop de gracia ab la famosa lley de 2 de Mars de 1791. L' obrer conquistá la seva encomida llibertat, mes á costa de trobarse sol é indefens entre mitj de las urpas del capital, amparat en sa obra agiotista y monopolisadora per las novas doctrinas económicas y per la passivitat d' un *Estat-gendarme* y omnipotent, quina missió única era la de protegir lo dret individual, la de evitar los conflictes de llibertats.

Cal fixarse en que 'l desequilibri polítich y 'l desequilibri social eran abdos contemporanis y produhits per la exageració dels nous principis: aquell per un abús de la igualtat; aquest per un excés de la llibertat. Se desconegueren á un temps las lleys de la vida humana axís en l' ordre polítich com en lo social. L' home, totjust nascut, reb ja l' auxili de la *familia*. Las mil necessitats de la vida, ja físicas, ja intelectuals, ja morals, no poden esser satisfets sino mitjensant la cooperació de tots los esforsos individuals, d' ahont resulta l' *associació* ab sas múltiples manifestacions. La reunió de varias familias lligadas per uns mateixos interessos, desenrotllant sa vida á una mateixa localitat, dona lloch al *municipi*. Quan per rahó de la llengua, de sas lleys y de la historia adquireixen los grupos de població fisonomía nacional, encare que sian dintre d' un Estat, apareixen las *regions*, ab facultats de gobernarse per sí mateixos, sense ingerencia estranya de cap mena en tot lo que á ellas pertany, sense que sia obstacle 'l que 'ls interessos comuns, los conflictes inter-regionals sian resolts per l' *Estat* del qual forman part. Aquesta es la obra de la naturalesa. La vida humana es com vastíssima cadena, quinas anellas venen á esser las diversas ocupacions y colectivitats; y es precís no oblidar que la harmonía d' aquella s' obté mitjansant la vida harmónica de cada una de las parts. La vida pletórica d' una colectivitat, porta com á consecuencia natural la vida anémica y raquítica de las demés. Lo desmesurat poder d' una classe social ha produhit en tots temps las demagogias y burocracias.

De tot lo fins aquí exposat, se deduheix que hi ha una marcada solidaritat entre la cuestió regionalista y la cuestió social. L' ordre polítich está íntimament lligat al social: tota alteració del primer, per petita que sia, ha de trascendir necessariament al segon. Per lo tant, la centralisació, que, com hem demostrat, es l' anómalo funcionament de la vida dintre del ordre polítich, es una *causa* de la cuestió social, y 'l regionalisme que, per lo contrari, no te altra aspiració que restaurar la vida política dels pobles, será un *factor* pera resóldrela. En altres termes: la cuestió social es molt complexa, es religiosa, filosófica, jurídica, política, económica; lo regionalisme resolt una part de la cuestió políticament considerada.

No som los primers en veure la esmentada solidariat entre abduas cuestions. Pensadors ilustres, com Le Play y Claudi Jenet, avans que nosaltres han regonegut aquesta veritat. L' últim, després d' atribuhir tots lo mals socials al cessarisme d' Estat que ha mort la vida regional, troba 'l millor modelo d' organisació social als Estats Units. Lo regionalisme estará sempre profondament agrahit á la *escola histórica* que en lo terreno de la ciencia li ha defensat son dret consuetudinari contra 'ls idealismes de la *escola filosófica*, calcada en los motllos del racionalisme de Kant. Polítichs sérios y consecuents han profetisat lo regionalisme com esperansa política y ensemps social pera 'l tenebrós pervindre. Los pobles, á la escalfor del foch de sas pátrias tradicions s' han aixecat com un sol home contra 'l centralisme que 'ls hi ofegava llur propia nacionalitat. Pero no ha faltat també la nota dissonant. Polítichs d' ofici veuhen en lo regionalisme l' etern perill contra bescantadas unitats nacionals, y esperits miopes, féntloshi de comparsas, li han engaltat la nota *reaccionaria*.

Molt s' ha abusat d' aquesta última paraula. ¿Qué's vol significar dihent que 'l regionalisme es reaccionari? ¿Tal volta 's vol donar á compendre que al fixar sos ulls en la Historia, á fí de determinar per son passat la seva marxa en l' esdevenir, camina un pás enrera? Si axó es esser reaccionari, cal confessar ab franquesa que ho es de debó 'l regionalisme. Pero precisament, en nostre concepte, aquesta es la perla que més l' enjoya, perque 'l constituheix en fortíssima muralla pera deturar las embranzidas contra l' ordre social. Avuy per avuy, gran part de la resolució de la cuestió social está reduhida á desfer y pulverisar los arguments del socialisme. Als ignoscents deliris de la *Utopía* de Tomás Moro y de la *Ciutat del sol* de Campanella han seguit las teorías igualitarias de Morelly, Mably y Brissot de Barville; las disbauxas comunistas de Babeut y del partit dels *iguals*; la propaganda pacífica y ensepms amenassadora dels Saint-Simon, Fourier y Owen; las terribles *contradiccions* de Proudhon y 'ls *tallers socials* de Blanc, y, per fí, la nova economía

socialista y 'l *colectivisme* de Lasalle y Marx, l' autor del *Capital* y l' organisador de la *Internacional*. Lo socialisme de Bebel, que es lo de nostres jorns, podrá esser en lo fons una utopia com la del invicte canciller d' Enrich VIII, pero, sia per la gran extensió que ha guanyat ab las derreras crissis obreras, sia que, sortintse del folleto ó de la cátedra, ocupa ja un lloch en molts parlaments europeus, organisa associacions, funda periódichs y reuneix congressos internacionals, lo cas es que 'l socialisme ja es quelcom més que pura obra de beneyts y ocupa profondament la atenció dels homes pensadors. Avans que edificar la seva somniada societat, ell ha decretat l' enrunament de la religió, de la propietat, de la familia y de la pátria, los quatre puntals sobre quins ha de seure tota societat ben organisada, en mitj de la futura borrasca, 'l regionalisme enarbola 'l penó de salvació. Los principis regionalistas son la antítessis més complerta dels principis socialistas.

Si 'l socialisme modern no es francament ateo, es al menys encoratjedor panteista. La seva filosofía hi ha que anar á buscarla ó en l' evolucionisme idealista y humanisme de Hegell, ó be en lo materialisme de Büchner, Moleschot ó Darwin. Presentant lo regionalisme la hermosa síntessis, la encarnació viventa de totas las racionals aspiracions dels pobles, y sent lo modo d' esser histórich d' aquêixos eminentment relligiós, lo regionalisme, com no sia posantse en contradicció ab sí mateix, no pot deixar de tenir cert carácter relligiós. Y per lo que respecta al moviment catalanista, no cal posarho en dupte, essent com es patrocinat per doctes bisbes y preclars sacerdots de la Iglesia católica. Lo Regionalisme, al aixecar los ulls envers lo cel, ensemps que proclama una de las lleys de la naturalesa humana y fa bona la frase del historiador segons la qual es més fácil veure una ciutat pels ayres que un poble sense relligió y sense dret, dona una llissó solempne á certs sabis de la terra que reduheixen lo problema social á una «cuestió de ventrells.»

La propietat, basament terrestre del ordre social, es ab fúria combatuda pel socialisme, quin, sentant com á principi cardinal de sas elucubracions lo de la igualtat absoluta, arriba llógicament al comunisme, al colectivisme ó sia á la supressió de la propietat individual. May aquesta institució estará tan ben assegurada com ab l' imperi dels principis regionalistas, que si d' una part simbolisan l' amor al terrer que 'ns ha vist naixer, d' una altra representan lo justíssim moviment de retrocés contra la viciosa constitució de la propietat moderna, contra aqueix «capitalisme é industrialisme», lo verdader y ominós feudalisme del sigle, aquell mateix que 'l nostre inmortal Balmes profetisá ja al any 40.

La familia, fonament humá de la societat, no pot me que 'l conduheixen á proclamar la igualtat dels sexos y la consegüent emancipació de la dona. La familia moderna está poch menys que disolta: la mort de las petitas industrias y la concentració del travall en grans centres de producció han apartat de la llar, no tantsols al pare (que aixó sería lo de menys), si que també moltas vegadas á la mare, quan no als mateixos fillets. Lo mal es grave perque no es d' aqueixa ó d' aquella altra nació, sino de totas: sa curació exigeix un grau suprém d' esfors colectiu y la cooperació internacional. Més la malaltía no está solzament en las familias del proletariat, puig ha arribat també á las classes devegadas mal anomenas directoras. Es desempellegantse dels fills, enviantlos á colegi seguint la corrent de la «moda», abandonant la delicada missió de la educació á «institutricis» y demés mans extranyas, com certas classes socials interpretan lo deber de fomentar l' esperit de familia? Es destruhint la autoritat del pare, acceptant sens reparo l' irrespectuosissim *«tú papà»*, substituhint fins en los actes més íntims la llengua propia per una altra cualsevol, com certs catalans creuhen seguir las tradicions de la antigua familia catalana é imitar la seva sólida constitució?

La patria ¡hermosa paraula! queda anulada dintre del socialisme. Carlos Marx va dir que «la historia no es mes que una continua lluyta de classes, resultat dels interessos de la vida». Pera ell no hi ha mes que un ideal: lo travall, y com aqueix es cosmopolita, la patria no te limits, es la humanitat entera. Lo en apariencia *gran* concepte de la patria socialista es (y no temém incorre en paradoxa) lo més *petit* y mesquí que hagi pogut sortir d' enteniment humá. Mes lo forjat per las tendencias modernas no 'l deixa molt enrera: la idea de patria ha sigut falsejada donantli devegadas una extensió que arrebassa 'ls limits de lo racional; s' ha vist en ella quelcom subordinat á la conveniencia, quelcom d' arbitrari y convencional, una especie de *sach dels gemechs* que se l' aixampla ó se l' estreny per medi de xerramecarias y paraulades. Res més fals que aixó. La patria la constituheix la comunitat d' ideas, sentiments y aspiracions d' un poble que sab conservar en lo fons de la seva ánima 'l recort gloriós de la seva historia, y en lo present te conciencia complerta de sa personalitat, la patria no 's compra ni 's ven, no admet pactes ni negociacions de cap classe; no s' extén ni 's mimva; hi há que péndrela tal com es; y malgrat s' esclavisin los pobles y se 'ls hi trepitjin sos furs y llibertats, ella sempre subsisteix, no mor may mor tot alló que nasquent y morint ab l' home 's confón ab son propi sér. Aqueixa patria sencera y no artificial es la sostinguda ab fé pel regionalisme.

Tal es la missió del regionalisme devant lo problema social. No ignorém la solidaritat de la vida humane y que las societats presents son fillas de las passadas, inspirantse en lo passat preté conservar d' ell lo més pur de sa substáncia pera acomodarho á las novas necessitats y progressos de la vida; colocantse en un estratégich lloch entre l' individualisme y 'l socialisme, no te més aspiració que, salvant la vida dels pobles, caminar ab pas ferm y segur, lliure dels idealismes y utopias del un y del altre envers la verdadera civilisació.

TOMÁS CARRERAS Y ARTAU.

Girona, Agost 99.

A San Sebastián

LA VETLLA DE SANT JAUME

(ACABAMENT)

La primera figura del «Cotillon» se ballá per las noyas ab las bandas vermellas y verdas posadas, fent un efecte molt pintoresch, fins que la orquesta pará, fent los preparatius per la segona figura. A las horas los dependents del Gran Casino que hi havía al peu de la orquesta entregaren á las noyas uns llassets de colors ab tres cascabells á cada llasset, que al tenirlos las noyas los clavaren ab una agulla á las solapas de las americanas dels joves que ballavan; fet aixó, tocá la música y 's feu la segona figura que se bastan de las cuadrillas francesas, aquell sorollet dels cascabells que penjavan dels llassets no hi anava malament, tot aixó s' anava fent ab molt de silenci, y à la gran espectació de las familias aristocráticas que omplían aquell sumptuós saló y tot lo més «chic» que de la colonia flotant hi havía à San Sebastián. La tercera figura va ser la que 'm va xocar més, afilerats los joves al devant y d' esquena á la música, las noyas se 'n anaren allí ab los dependents que ab una safata plena de pilotas de goma ens hi donavan una, á cada una, y l' anavan tirant després de l' una l' altre als joves que havían baliat, y que apuntavan totas al clatell, una noya hi va haver que no tocant la pilota al jove que havía apuntat aná á las fileras de gent que hi havía al cap de vall per aixó se reculli la pilota y 's forná á la noya repetint la mateixa operació y sortint á ballar després d' haver fet la sort de las pilotas. Com vaig veure que la cosa anava llarga perque encare quedaren molts trastets en aquella tauleta, vaig aixecarme del saló de descans y pel passillo que hi ha als costats del saló prenguí las alfombradas escaias que conduheixen à las habitacions que hi há al plá de la terrassa y passat lo corredor ahont hi há los Waters-Clossets me vaig trobar en una luxosa sala.—Y qui dirían que vaig trobar en aquesta sala? Potser no ho endevinarían may si no 'ls ho deya,—donchs hi vaig trobar lo mateix oncle Jordi en més d' un centenar, entre senyors y senyoras, que li tiravan las orellas;

De mirons y mironas també n' hi havía bastants que quan se cansavan d' estar drets s' asseyan als sotáns que hi há al voltant de la sala, pensant jo, que si allí á un senyor ó senyora los deixan esplomisats en cambi tenen la llibertat y comoditat d' asseures en un sofá d' aquells y ferhi una becanya. Hi havía en aquesta sala dugas bancas havent passat de moda ja tots aquells jochs de temps enderrera y que tant se jugava en los Cassinos del Cantábrich com lo «bacarrat», lo «ferro-carril», la «ruleta» y algùn altre, quedant are sustituhits per lo joch de pilota y l' hipódromo ó siguin las carreras de caballs en miniatura. Cada banca porta tres empleats, los dos pagan y cobran y lo del mitj que fa 'l joch. Lo joch de pilota, es una taula ahont hi hà una cuarantena de pilotaris pintats ab los noms de «blanco», negro», «azul», etc., los pintats son refundits, y al tirar la pilota per una canal de caoba corra per demunt la taula de l' un pelotari al altre fins que si s' atura al negre, guanya lo qui ha posat pel negre; y si es al blau lo qui posa al blau. ¡Y com se jugan los diners allí! cal dir que 'ls arreplegan de las taulas que hi ha als costats en dos tirassos com qui arreplega fullaraca. A l' altre costat de sala hi havía las carreras de caballs lo joch preferit de senyoras y senyoretas, aquest joch se compon d' una taula cuadrada y dugas de llargas, y á la taula cuadrada es allá hont corren los caballets que n' hi ha nou, los jokeyes, cuatre van vermells y cuatre van grochs, cada hú porta 'l seu número y en lo cavall número 5 va 'l jokey mitj groch, y mitj vermell, aquest es la pesadilla dels jugadors per ser com qui diu la porta dels banquers, al mitj de la taula hi ha una bandera petita y 'l cavall que arriba més prop de la bandera aquell guanya. En un cantó de taula hi há una maneta que li fan donar mitj tom, y per medi d' un mecanisme que hi há dessota la taula, corren aquells caballets com á llamps, sentintse la veu del banquer entre mitj d' aquell silenci que diu «juego», al passar los caballets la primera barra torna á dir «El juego está hecho», á las horas s' allargan infinitat de brassos de senyoras moltas en guants blanchs, deixant monedas y bitllets de banch á las llargas taulas que hi há al costat d' aquella dels caballets, posant á favor d' un jokey ó del altre, perque 'ls números que portan aquestos, están també pintats demunt de las taulas llargas, fins que per tercera vegada se sent la veu del banquer que diu «No vá más» lo que vol dir que per aquella vegada ja no 's poden posar més postas. A las horas entre 'ls mirons y mironas los jugadors y jugadoras, hi ha un silenci sepulcral, tots en la vista fixa als cavalls que aixís com se van quedant se pot observar las caras macilentas dels que perden y alguna que altre veu que fá calendaris sobre 'l jokey que arribará primer á la barra ó bandera. Entre las senyoras que jugavan me cridava l' atenció, una que 'n tenía al devant, de 50 á 60 anys que tenía la cartera demunt la taula y al costat una pila de duros en pessa, las postas que posava ab bitllets de banch si guanyava, se 'ls posava dessota la cartera, y 'ls duros á la pila: no se li coneixía ab la seva cara que perdés ó guanyés, no deya una paraula, vestida ab roba de colors serios com requereixía la seva edat, y la poca importancia que donava als diners, tot aixó me donava á entendre que era una jugadora d' aquellas coneguda en las famosas bancas de Monte-Carlo, Baden-Baden y Biarrits. Donchs aquells caballets y jokeys que corren per demunt d' aque la taula guarnida de baeta verda, son de ferro y ¡ves qui ho diría! tenen tanta gana durant la temporada d' istiu que 's menjan la meytat del blat que culien los «hidalgos» hisendats castellans, que de retruch fá cap en aque las taulas traduhit en monedas de plata y cromos d's que fabrica lo Banch d' Espanya, ò fá fabricar per cualsevol litografía à preu de paper d' estrassa. Y encare 'm digueren que 's menjavan molt unaltre cosa aquestos caballs, sense 'l blat.

—Y qué menjarán aquestos caballs de ferro? los hi digué jo.

—Qué menjarán? vosté es catalá y no ho sab—me van dir—y donant una mirada pels costats me digueren ab veu baixa aixís mateix: «se comen la nómina de los peces gordos».

La veritat, no ho vaig entendre mès que mitj, aixó; perque de la llengua de Cuartel no 'n sé gayre, potser vostés los que llegeixin aquestas cuatre ratllas ho entendràn tot. Com ja era més de la una de la matinada y tenía de sortir aquell dia per Hendaye y Bayonne vaig deixar la gent en aquella luxosa sala tirant las orellas del oncle, y passant la terrassa del Cassino vaig baixar al Boulevart que poca gent hi havía, y donant lo tom per la Zurriola me 'n vaig anar al Hotel de France.

I. LLEVAT.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 18 d' Agost de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	757	85	‘	5'8	Ras	
3 t.	757	82				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Minim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	S.	Cumul	0'4
3 t.	Sombra 36		32	S.		0'3

Sessió del Ajuntament

De segona convocatoria fou la sessió que ahir celebrá nostre Ajuntament baix la presidencia del alcalde D. Pau Font de Rubinat y ab assistencia dels regidors senyors Nougués, Briansó, Oliva, Artés, Vergés y Borrás.

Llegida l' acta de la sessió anterior quedá aprobada.

Los «Butlletins Oficiáls» no contenen rés d' interés per l' Ajuntament.

Lo senyor Director de nostre Institut manifestá en comunicació que ha pres possessió del cárrech de Secretari del mateix D. Joan de Deu Carreras.

Se llegí una comunicació del Gas Reusense dihent que han quedat definitivament instalats los archs voltaichs en la vía pública y que acepta las modificacions que li senyalá l' Ajuntament, y que ahir s' efectuá la inauguració oficial de ditas lámparas y que desde avuy comensa lo período de la contracta.

Lo senyor Nougués demanà que 's mirin los fanals per medi de gás que 's poden suprimir.

Passá á la secció d' Instrucció una solicitut del alumno pensionat pel Ajuntament, Camilo Odena.

Quedaren aprobats los dictámens de la secció de Foment á las solicituts de D. Anton Serra pera la instalació d' una máquina de vapor ab generador, de don Pere Pellicer Llauradó, de D. Francisco Borrell Banús y de varis vehins del Arrabal de Jesùs.

S' aprobá un expedient del senyor Arquitecte Municipal.

S' aprobá un dictámen de la secció de Consums efectuant lo camvi d' algúns individuos de dit ram.

S' aprobá un altre dictámen de la mateixa secció, concedint dipósit doméstich á D. Joan Carpa Dalmau.

S' aprobaren varis comptes de particulars y s' acabá 'l despaig ordinari.

Lo senyor Nougués demanà que s' engrandeixin los safrejos-rentadors d' algunas dependencias del Matadero, aixís com la instalació d' una taula en lo Cementiri pera practicar las uptopsias. Passá á la secció corresponent.

Lo senyor Artés demostrá la necessitat de que á Reus s' instalés una xarxa telefónica Inter-Urbana.

Lo senyor alcalde digué que l' Ajuntament se 'n ocupará.

No haventhi més assumptos pera tractar s' aixecá la sessió.

—

Segons tením entés la secció de Govern del Municipi proposará votar un crédit de 750 pessetas pera ajudar á pagar los gastos que ocasionarán las projectadas festas durant las firas d' Octubre.

Si aixó es cert, ja que ho hem sentit per boca d' un senyor regidor, ens sembla que valdría més que no 's fessin las festas donchs no cal tenir un criteri privilegiat pera ferse cárrech que ab una cantitat tan petita, la nostra ciutat haurá de fer un paper deslluhit.

Partidaris nosaltres de que 's fassin festas com ja varem dir lo dia en que reunits en lo saló de la Alcaldía se 'ns preguntá nostre criteri sobre aquest assumpto, sentiríam que abortés tan lloable iniciativa.

Lo comers y las industrias de Reus necessitan un alicient, més ben dit, un aperitiu pera reviscularse de la anemia que ve sofrint d' alguns anys á aquesta part degut principalment á la despreocupació que nostres anteriors Ajuntaments han revelat en tot alló que com las festas y firas poden atreure á la ciutat un gran contingent de forasters.

Prou sabém y coneixém que l' estat de las caixas del Municipi no permeten ni dispendis ni gastos extraordinaris; pero no obstant y aixó creyém que vé obligat á fer algun sacrifici pera afavorir los interesos generals de la població encare que siga en perjudici dels propis, ja que aquestos sempre té ocasió de referlos ab los molts medis que té á la má d' estalviar per altra banda lo que gasta per aquest assumpto.

Per lo tant som d' opinió que nostre Ajuntament mesuri ben bé aquesta cuestió avans de donarli una solució definitiva, donchs nos sembla que si aquesta no interpretés los desitjos de la opinió desfería bastantas ilusions de las que s' han forjat al veure que desde que s' ha constituhit lo nou Ajuntament vé preocupantse activament en varias resolucions de milloras que 's tracta d' introduhir en aquesta població tan abandonada dels poders centrals, abandono que, confessantho ab franquesa, no sentím, perque res ha d' esperar y desitjar lo poble que actiu y travallador com lo nostre se considera ab forsas pera guanyarse lo seu benestar.

—

Ab motiu de la mort del seu pare D. Anton, se troba á Tortosa lo reputat esculptor D. Agustí Querol.

—

Ens diuhen de Tortosa que á la presó d' aquella ciutat s' ha desenrotllat de tal manera 'l sarampió que fá temer 's propagui al exterior de la casa de reclusos.

—

L' Audiencia de Tarragona publica 'l sorteig de jurats pera 'l present any.

—

Diu un periódich de Tarragona que casi totas las entradas pera la correguda de novillos que 's celebrará demá á la vehina ciutat, están ja despatxadas.

Aixís ens regenerém.

—

Hem rebut un folleto titulat «Catalunya Autónoma» que acaba de publicar la «Biblioteca Regional» de Barcelona.

Valen 100 folletos 6'00 pessetas; 50 f. 3'50 pessetas y 25 f. 2'00 pessetas.

—

Per referirse á un paysá nostre reproduhím de *La Veu de Catalunya* lo següent:

«Ahir cap al tart, estava 'l senyor Lletjet diputat per La Bisbal y redactor del diari local *La Publicidad* á la cervesería que fa cantonada als carrers de Vergara y Balmes, quan va entrar á l' establiment un tinent de la Guardia civil, intimant al senyor Lletget que 's dongués prés.

L' auto de presó va ser dictat en mérits d' una causa criminal instruhida en el jutjat d' instrucció del Parch, en virtut de querella interposada per don Grau, Rodés, pel suposat delicte d' estafa, de la valua de alguns centenars de mils pessetas, segons se diu.

Aquest dematí li ha sigut rebuda indagatoria en lo Palau de Justicia, sent després trasladat á la presó del carrer d' Amalia.

Segons sembla, hi ha altres processats y presos per la mateixa causa d' estafa, quina acusació privada dirigeix lo distingit advocat criminalista, don Joan María de Maza.

Relatant lo fet de que acabém de donar compte á nostres lectors, diu per sa part un colega local.

«En un restaurant del carrer de Vergara cantonada á la de Balmes, d' aquesta ciutat, va ser detingut ahir nit, poch després d' haver arribat de Port Bou, lo diputat á Corts per La Bisbal, conegut republicá senyor Lletjet y vice-president del ferrocarril d' Olot á Girona.

El portaren al Palau de Justicia y 'l posaren á disposició del Jutjat del Nort, en funcions de guardia, quedant detingut en una de las habitacions properas á la sala ahont está instalat lo Colegi de Procuradors.

Aquest matí ha sigut entregat el senyor Lletjet á disposició del senyor Jutje del districte del Parch, escribanía del senyor Marlés.

Lo detingut va presentar un recurs demanant la llibertat provisional, recurs que ha de tramitarse y per lo tant trigará bastant temps en esser resolt.

Com la qüestió se troba «sub judice», las novas que doném sobre aquest assumpto van á manera d' informació y com ha resultat de lo que particularment se deya avuy en lo Palau de Justicia.

Segons sembla, en 1895, don Grau Rodés constructor del ferrocarril d' Olot á Girona, presentá una denuncia de l' estafa de que havía sigut víctima per part del gerent de la companyía d' aquella línea, manifestant que l' esmentat gerent, pera salvar los interessos de la companyía, li proposà que firmés certs documents ahont hi constava haver rebut dit constructor l' import d' algunas obras efectuadas en la línea.

El tal import, que encare no está liquidat, se suposa que puja á més d' un milió de pessetas.

A la presentació del rebut se digué al senyor Rodès que mes endevant se li abonarian las cantitats que se li devían. Com la promesa no 's cumplí y 's feu valer com legal lo document, lo senyor Rodés ha presentat al Jutjat la corresponent denuncia per estafa.

Lo senyor Lletjet ha sigut tancat á la presó.

També resulta que s' ha dictat auto de detenció contra D. Eduard Martinez, administrador á Barcelona de l' esmentada companyia ferroviaria.

Al Paláu de Justicia aquest matí s' hi veyan á alguns republicans que conversaren ab son correligionari senyor Lletjet.

Es objecte de molts comentaris la conducta del digne jutje don Marián Pascual Español, que pera el cumpliment de son dever, no l' ha deturat la calitat de diputat á Corts del detingut, sino que l' ha favorescut lo trobarnos en interregne parlamentari».

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 1101'03.

Secció oficial

Registre civil

del dia 17 d' Agost 1899

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joseph Marca Teixell, 9 mesos, Sant Magí, 35.—Magdalena Durán Juncosa, 6 mesos, Travessía Palo Santo, 2.—Joseph Hernández Zapata, 22 anys, Hospital Civil.—Pere Lopez Riquelme, 21 anys, Hospital Civil.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Magí.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Demá á dos quarts de vuyt del matí tindrà lloch la Comunió general per las Fillas de María Inmaculada y desseguida la visita á la Verge. A las cinch de la tarde continuará l' Octavari de la Assumpció de la Verge Santíssima que en los dos últims días será á un quart de vuyt de la tarde afegintse al últim día la funció de Sant Antoni de Pádua.

Santuari de Nostra Senyora de Misericordia

Avuy, dissapte, á dos cuarts de set, en l' altar de S. Magí, se celebrará missa resada.

Sant de demá.—Sant Joaquím.

Secció comercial

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	63'32	Cubas del 86	71'56
Orenses	11'50	Cubas del 90	59'56
S. Juan	‘	Aduanas	‘
Norts	50'25	Ob. 5 0[0 Almansa	‘
Fransas	42‘	Id. 3 0[0 Fransa	‘
Filipinas	‘		
	PARIS		
Exterior	60'60	Norts	‘
	GIROS		
París	23'25	Londres	31'15

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paissos.

—

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOÇIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'32	Aduanas	94'25
Exterior	‘	Norts	50'20
Amortisable	‘	Fransas	42‘
Cubas 1896	71'50	Orenses	11'50
Cubas 1890	59 50	Obs. 6 0[0 Fransa	‘
Exterior París	60'70	Id. 3 0[0 »	42'87
	GIROS		
París	23'25	Londres	31'15

—

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 17

De Valencia y Barcelona en 17 dias vapor Játiva, de 793 ts., ab tránzit, consignat á D. Anton Mas.

De Marsella y Barcelona en 5 dias vapor Itálica, de 765 ts., ab carga general, consignat á D. Marián Peres.

Despatxadas

Pera Málaga y esc. v. Játiva, ab efectes.

Pera Bilbao y esc. vapor Italica, ab efectes.

Anuncis particulars

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficsar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donarà com á inmediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fí de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fixa á sa última tarifa son exageradament baixos, «Le Electra» los acepta desde ara y en lo moment que 'l seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus següents:

			Ptas.
Una làmpara incandescent	de 5 bujías		1'25
“ “ “	de 10	“	1'75
“ “ “	de 16	“	2'50
“ “ “	de 25	“	3'75
Preu del kilowat, hora.			0'50

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temém, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Telégramas

Madrid 18.

Le senyor Silvela s' ha encarregat d' estudiar la exposició dels periodistas respecte á la jurisdicció que deu jutjar los delictes d' imprempta.

—En un telégrama oficial, lo ministre d' Espanya á Marruecos diu que ignora la existencia de la peste bubónica á Larache, y no creu que sigui certa la noticia; no obstant, demanará informes detallats.

—Respecte á lo ocorregut á Guadalajara ab lo predicador P. Subillaga, ha notificat lo gobernador civil que, d' acert ab la autoritat eclessiástica, estava resolt l' assumpto.

Lo P. Subillaga no tornará á predicar en lo novenari.

—S' ha parlat aquesta tarde de la destitució de nostre cónsul á Oporto, pero 'l gobern no ha acordat res en l' assumpto.

—Leganés.—Mentres se celebrava una corrida de toros s' ha enfonzat un tendido que estava plé de gent y han resultat dos morts y 32 ferits graves.

—S' ha rebut un telégrama de Barcelona comunicant la presò del diputat senyor Lletjet.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	7'01 m.
8'41 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
1'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes do 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilanova
4'43 m.	» » » » »	9'41 m.	» Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe......	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase.....	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2).	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'15 m	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe :	9'15 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PER US DELS PLANTADORS DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydados de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los mès práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fí d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 100 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta imprenta, al preu de UNA PESSETA.

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens de viatjers que regirá desde 1 de Juliol de 1899.

SORTIDAS DE REUS			SORTIDAS DE SALOU		
Matí			*Matí*		
Tren núm.	2 á las	4'10	Tren núm.	1 á las	4'56
» »	12 »	5'45	» »	11 »	6'30
» »	14 »	7'20	» »	13 »	7'21
» »	16 »	8'09	» »	15 »	8'10
» »	4 »	9'00	» »	19 »	10'01
» »	20 »	10'48	» »	3 »	10'49
Tarde			*Tarde*		
Tren núm.	22 á las	12'35	Tren núm.	25 á las	2'33
» »	6 »	2'32	» »	27 »	3'15
» »	26 »	3'14	» »	29 »	3'57
» »	28 »	3'56	» »	31 »	4'39
» »	30 »	4'38	» »	33 »	5'21
» »	32 »	5'20	» »	35 »	6'03
» »	34 »	6'02	» »	37 »	6'45
» »	36 »	6'44	*Nit*		
Nit			Tren núm.	39 á las	7'25
Tren núm.	38 á las	7'24	» »	41 »	8'15

Tranvía á vapor desde la estació del ferrocarril económich fins devant lo carrer Closa de Mestres.

Servey de trens combinats que regirá desde primer de Juliol de de 1899.

Sortidas de la Estació.—Matí: 5'25, 6'59, 7'50, 8'40, 10'32, 11'30.—Tarde: 3'02, 3'42, 4'24, 5'06, 5'50, 6'30, 7'14.

Sortidas del carrer Closa de Mestres.—Matí: 5'40, 7'12, 8'00, 8'45, 10'40.—Tarde: 12'30, 2'15, 3'10, 3'52, 4'34, 5'16, 5'58, 6'40, 7'20.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS ELEVADORES DE TODOS SISTEMAS

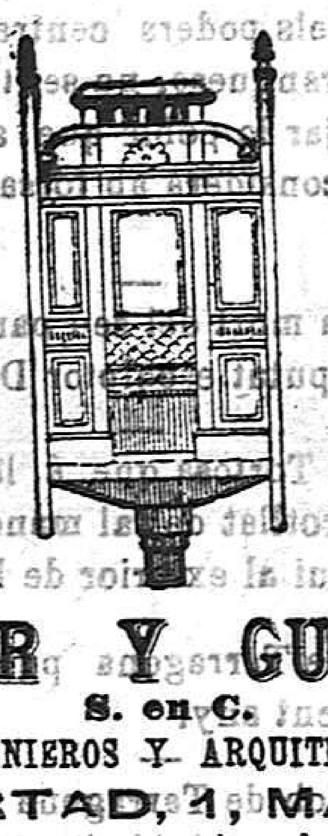

MOVIDOS POR MOTOR DE Vapor, de Gas Y Á BRAZO

MUNAR Y GUITART

S. en C.

INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidrostático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS DE % PUREZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 Á 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA